

det den Gang ikke var muligt at naa de afgørende Fremskridt i Forholdet til Sverige og Norge. Man stod den Gang lige efter Oplosningen af Unionen mellem de to Lande, og derfor blev de Traktater, der afsluttedes mellem de nordiske Riger, ikke af saa tilfredsstillende Karakter, som man kunde have ønsket. Jeg tror derfor, at den samlede Rigsdag nu kan forene sig med den højtærede Udenrigsminister og Regeringen i en særlig Glæde over, at Forholdene har lagt sig saaledes til Rette, at det er muligt for de nordiske Lande, nu ogsaa Finland derunder indbefattet, at afslutte Aftaler af en saa omfattende Karakter, som det her er Tilfældet. Det er jo ikke de eneste Aftaler af denne Karakter, der nu foreligger. Det er ikke en særlig nordisk Bevægelse. Man kan vel endda ikke sige, at de nordiske Lande kan gøre Krav paa saadan ligefrem at have en Førerstilling paa dette Omraade, men man kan hævde, at de nordiske Lande er saa langt fremme som nogen, naar disse Traktater nu faar Gyldighed, og man kan regne paa, at den Karakter, disse Aftaler faar, vil kunne faa Betydning for hele denne Bevælgelses Udvikling ogsaa andre Lande imellem. Den højtærede Udenrigsminister har set Bevægelsen netop som et Led i den samlede Verdensbevægelse og har flere Gange her antydnet, hvor megen Vægt han lægger paa, at Danmark efterhaanden omgives med en hel Kreds af Voldgiftsaftaler med de Lande, der overhovedet kan være Tale om, og allerede gennem de foregaaende Udtalelser er jo den Opfattelse kommet til Orde, at man fra Rigsdagens Side haaber, at det maa lykkes den højtærede Udenrigsminister at føre Bevægelsen endnu meget videre frem, end hidtil sket er.

Hver Gang disse Spørgsmaal hidtil har været drøftet i den danske Rigsdag, har først og sidst det Spørgsmaal rejst sig: Kan man nu ogsaa naa til en saadan Aftale med Tyskland? Da disse Aftaler blev truffet i sin Tid, da de første Voldgiftskonventioner for Danmarks Vedkommende gennemførtes, i Aarene forud for Krigen, var Muligheden for at opnaa en Voldgiftsaftale med Tyskland af nogenlunde tilfredsstillende Karakter paa Forhaand udelukket. Det stred mod det daværende tyske Riges Grundsætninger, ingen kunde vente at naa frem ad den Vej, og det prægede enhver af de Forhandlinger, som da fandt Sted i Rigsdagen om dette Spørgsmaal. Man udtalte sin Beklagelse af, at der paa dette, for saa vidt det vigtigste, Omraade ingen Udsigt var til at naa frem. Nu ved vi gennem foregaaende Udtalelser, at Betin-

gelserne er bedre. Jeg ved ikke, om det er muligt for den højtærede Udenrigsminister paa det nuværende Trin af Forhandlingerne at give nogen som helst yderligere Oplysninger om, hvorledes disse udvikler sig, men vi har efter de Aftaler, som Tyskland i denne Tid, hvor disse Spørgsmaal har været under Drøftelse ogsaa i Forholdet til os, har truffet med andre, et Grundlag for den Opfattelse, at man i hvert Tilfælde skulde kunne naa et godt Stykke frem ogsaa i Forholdet til Tyskland, og jeg tror, der er Grund til at understrege her, at man fra alle Sider i Danmark med Glæde vilde se, om det var muligt at naa en Voldgiftsaftale med Tyskland af en lige saa tilfredsstillende Karakter som den, der nu sluttes med de nordiske Stater.

Imidlertid er det jo klart, at den højtærede Udenrigsminister har sin Opmærksomhed rettet imod at føre Bevægelsen endnu videre frem, og her vil Tanken først og sidst dvæle ved de Stormagter, overfor hvilke Stillingen altid paa Forhaand vil have en særlig Interesse. Man maa vente, at der ikke vilde være meget store Vanskeligheder overfor Frankrig, naar Udenrigsministeriet maatte finde Tiden inde til at rejse Spørgsmaalet der, idet den franske Politik paa disse Omraader jo er præget af en principiel Tilslutning til Tanken om ubetinget Voldgift. Vanskelighederne vil vel nok være større overfor England, der endnu ikke i den almindelige Politik er gaaet saa vidt, men ogsaa der skulde der jo være Mulighed for at naa videre frem, end man i den hidtil gældende Traktat er naaet, og paa Forhaand maa man vel ogsaa vente, at det samme maatte være Tilfældet med Hensyn til de Forenede Stater. Jeg ved ikke, om lignende Muligheder skulde foreligge overfor Rusland. Jeg tror, der er Grund til at udtale, at hvis nogen Mulighed skulde aabne sig i den Henseende, vilde det være af megen Interesse og meget værdifuldt for Danmark at naa frem til en Aftale med Rusland. Jeg har ingen Mening om, hvorvidt det under de nuværende Styreforhold i Rusland er foreneligt med den russiske Regerings Grundsætninger at indlade sig paa saadanne Aftaler, men hvis Mulighederne skulde være der, nærer jeg ingen Tvivl om, at de vil blive grebet af Regeringen. I hvert Tilfælde vilde den kun kunne regne paa Sympati, saa vidt jeg kan tænke mig, hvis den optog Bestræbelser i den Henseende.

Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen erklærede, at alt var jo ikke gjort med Traktater, og det skrevne Ord skulde man ikke